

Programul Cadru 7 al UE – o oportunitate pentru cercetarea românească

În cadrul “Zilelor cercetării românești”, în perioada 27-28 septembrie, s-a desfășurat, în aula “Ion Heliade Rădulescu” a Bibliotecii Academiei Române, conferința internațională “FP7 – oportunități și provocări pentru România”. Evenimentul a fost organizat la inițiativa *Autorității Naționale pentru Cercetare Științifică (ANCS)* cu sprijinul *Comisiei Europene (CE)* și al proiectelor internaționale *ROINTERA* (www.rointera.ro), coordonat de Academia Română, *ROMNET-ERA*, coordonat de IMT și *RODI*, coordonat de IPA. Cu ocazia conferinței, cercetătorii români participanți (pentru care aula s-a dovedit neîncăpătoare) au putut afla, de la delegații Comisiei Europene (CE) și de la specialiștii ANCS, din direcția de Integrare Europeană și Cooperare Internațională, principalele prevederi ale *Programului Cadru 7 de cercetare (FP7)* al UE. Evenimentul evocat mai sus și conștientizarea faptului că rezultatele implicării românești în FP6 sunt încă departe de succesul sperat m-au determinat să prezint în continuare câteva elemente (extrase din documentele publicate recent de către CE) într-o încercare de a contribui la pregătirea din timp a cercetătorilor români conform dictonului “Un om avizat e un om pregătit”.

FP7 este programul european de cercetare care va începe la sfârșitul anului 2006 și va dispune de o finanțare de 70 miliarde de Euro pe șapte ani. În viziunea Comisiei Europene, el reprezintă “o investiție în viitorul Europei”. El constituie, alături de alte reforme prevăzute a se petrece la nivel național și european, una dintre inițiativele menite să transpună în viață obiectivul stabilit de șefii de stat în anul 2000 la Lisabona, de transformare a UE în 2010 în “cea mai dinamică și competitivă economie bazată pe cunoaștere”.

Pentru a înțelege spiritul și conținutul FP7 e recomandabil să se descrie pe scurt contextul european actual. În primul rând, trebuie remarcat că inițiativele europene pornesc de la conștientizarea preocupărilor și aspirațiilor cetățenilor UE (locuri de muncă, creștere economică și o rețea adecvată de instituții și relații sociale) precum și de la constatarea că lipsa actuală a unei creșteri economice corespunzătoare afectează întreaga societate, cetățenii și întreprinderile. FP7 apare într-un moment de evaluare în care se constată că rezultatele nu sunt cele așteptate și că pachetul de reforme, care e caracterizat de 28 obiective principale, 120 de subobiective și 117 de indicatori, nu e însoțit de o angajare în măsura dorită a celor 25 de state membre. În consecință Strategia de la Lisabona a fost actualizată punându-se accentul pe creșterea economică și folosirea forței de muncă (<http://europa.eu.int/growthandjobs>).

Cei care au proiectat FP7 au ținut cont atât de constatările pozitive cât și de cele negative legate de derularea programelor de cercetare anterioare. Astfel, există numeroase exemple de proiecte care au primit finanțare și au obținut rezultate importante din punct de vedere al necesităților

societății europene ca: identificarea funcțiilor genelor în rezistența la îmbolnăviri, proiectarea unor panouri solare parabolice pentru obținerea energiei viitorului, realizarea unor roboți avansați cu aplicații în îngrijirea sănătății. În același timp, se poate observa că bugetul limitat al programului anterior (FP6) a făcut ca numai 15% din propunerile de proiecte să poată fi finanțate și, în consecință, o serie de proiecte excelente nu au fost acceptate. În prezent se apreciază că această situație a condus la ratarea de către cercetarea europeană a unor oportunități importante în domenii ca de exemplu: siguranța nucleară, contaminarea alimentelor, protecția biosferei terestre, siguranța tunelelor rutiere etc.

Plecând de la învățămintele trase din analiza desfășurării programelor anterioare, Comisia Europeană are în vedere dublarea bugetului. Prin aceasta se urmărește: îmbunătățirea mai multor indicatori ca: a) numărul de posturi noi de cercetători finanțate (220.000 în FP7 față de 70.000 în FP6), b) numărul de contacte (20.000 în FP7 față de 7.500-8.000 în FP6), c) numărul de participanți la proiectele de cercetare finanțate (200.000 în FP7 față de 75.000 – 83.000 în FP6), d) finanțarea anuală suplimentară a 500 de IMM (întreprinderi mici și mijlocii).

În realizarea obiectivelor FP7 vor fi folosite mai multe “instrumente” noi ca: a) fondul de risc acordat Băncii Europene pentru Investiții, astfel încât aceasta să acorde pentru fiecare Euro primit, împrumuturi de 6 Euro pentru proiectele mari, b) Consiliul European al Cercetării care va aborda cercetarea fundamentală; c) Inițiativele tehnologice comune pentru realizarea unor parteneriate de tip “public-privat” paneuropene. În câteva domenii ca: nanoelectronica, cercetarea medicală, controlul traficului aerian, monitorizarea globală a mediului ambiant, sisteme de calcul de tip “embedded”.

Cele patru *programe specifice* mari ale FP7 sunt:

- “Cooperarea” între diverse organizații (universități, institute, industrie, administrație publică) pe nouă tematici (tehnologii informatice și de comunicații; energie; sănătate; producția de alimente, agricultura și biotehnologii; nanoștiințe, nanotehnologii, materiale și noi tehnologii de producție; energie și mediu inclusiv schimbările climei; transport; științe socio-umane; securitate și spațiu) .
- “Idei” care urmărește sprijinirea creativității în cercetare sub coordonarea Consiliului European al Cercetării.
- “Oameni”, care vizează creșterea cantitativă și calitativă a resurselor umane antrenate în cercetarea europeană.
- “Capacități”, care se referă la întărirea infrastructurilor de cercetare, sprijinirea IMM, dezvoltarea unor “regiuni bazate pe cunoaștere” .
- Întărirea “Institutelor de cercetare comune” (*Joint Research Centers – JRC*) care au ca scop furnizarea de “servicii științifice” statelor membre și Comisiei Europene.

Cele prezentate mai sus au adus numai un set limitat de informații menit să stimuleze interesul cititorului. Acesta poate găsi mai multe elemente pe portalul proiectului ROINTERA (www.rointera.ro)

de unde pot fi “descărcate” suporturile prezentărilor făcute la evenimentul evocat la începutul acestui material. De asemenea o sursă de informații importantă și la zi este situl dedicat al FP7 (<http://www.cordis.lu/fp7/>)

Acad. F.G.Filip